ახალგაზრდა კომუნისტი

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის ორგანო

«АХАЛГАЗРДА КОМУНИСТИ» — ОРГАН ЦК ЛКСМ ГРУЗИИ

ახალი სერიის ნომერი

გამოდის 1921 წლის 13 აპრილიდან.

შაბათი, 27 იანვარი, 1990 წ. № 11 (11497)

ფასი 3 კაპ.

ჟურნალი 36 № 14 (ფასიანი 20 ეგზ.) ... — 93-37-31, ... — 93-38-67, ... — 93-31-58

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა

გვჯერა, კარგი მომავალი ეძნება...

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალურმა კომიტეტმა სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან ერთად ძველი დადებითი ტრადიციების შენარჩუნებით, ახალგაზრდული ქალაქის მეშობის განახლების სერიოზული პროგრამა დასახა. ქალაქის ტერიტორიაზე ბინა დაიდო ახალგაზრდა დეპუტატთა სკოლამ, სრულიად საქართველოს სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოებამ, სრულიად საქართველოს ოუსთავლის საზოგადოებასთან არსებულმა ინვალიდთა ასოციაციამ და საქართველოს ახალგაზრდულმა საკაბელო ტელევიზიამ. აქვე იქმნება საქართველოს ახალგაზრდული მოძრაობის ისტორიის მუზეუმი, თვითდაფინანსებაზე მყოფი შემოქმედებითი და სპორტული ცენტრები, ეკოლოგიურად სუფთა მეურნეობები. გათვალისწინებულია სიმპოზიუმების ჩატარება ქართული კულტურის საკითხებზე.

როგორც ჯერ კიდევ კომკავშირული ქალაქის დამფუძნებლებს ჰქონდათ ჩაფიქრებული, აქ ითვითვე განზრახული იყო მედიცინოსანთა სკოლა-ბანაკის მოწყობა საზღვარგარეთ მცხოვრები ქართველი ახალგაზრდებისათვის, ქართული ოჯახებისათვის, ქართული კულტურით დაინტერესებულ პირთათვის. ეს, თავის მხრივ, ქართული ენის, კულტურის, ყოფის, ზნე-ჩვეულებებისა და ისტორიის შესწავლას ითვალისწინებდა, რათა არ გაწყვეტილიყო ის ფესვები, რომლებიც გვაკავშირებს საქართველოდან სხვადასხვა მიზეზებით წასულ ჩვენს თანამემამულეებთან, განსაკუთრებით კი უცხოეთში დაბადებულ ქართველებთან.

განზრახულია, რომ ახალგაზრდულ ქალაქში საზღვარგარეთიდან ჩამოსული თანამემამულენი დაეუფლონ ქართულ ენას, მის მდიდარ ისტორიასა და ტრადიციებს; მოინახულონ ჩვენი ერის წარსულის ღირსშესანიშნაობანი, კულტურისა და ისტორიის ძეგლები, შეხვდნენ ღირსეულ შვილებს, გაეცნონ რესპუბლიკის ეკონომიკის თავისებურებებს, დაუბეგობრდნენ ქართველ თანატოლებს, მოინახულონ ნათესავები, შინაურსიანად დასცვნონ.

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალურ კომიტეტს მიაჩნია, რომ ეს უაღრესად ეროვნული საქმეა და მზად არის აქტიური მონაწილეობა მიიღოს საზღვარგარეთ მცხოვრებ ახალგაზრდა თანამემამულეთა მოწვევისა და სწავლების საქმეში; ორგანიზაციულ უზრუნველყოფასთან ერთად გაიღოს საჭირო სახსრების მნიშვნელოვანი ნაწილი. ამასთანავე, გამოთქვამს რწმენას, რომ ამ დიდ ეროვნულ საქმეში ყველა დაინტერესებული პირი თუ ორგანიზაცია მიიღებს კონკრეტულ მონაწილეობას.

ახალგაზრდულ ქალაქში გაიმართება საქართველოს ფირგლებს გარეთ მცხოვრები ახალგაზრდა სპეციალისტთა შეკრებები. ქალაქს მჭიდრო კონტაქტები ექნება მსოფლიოს ქართულ საზოგადოებასთან.

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალურმა კომიტეტმა ახალგაზრდულ სკოლა-ბანაკის დატვირთვაში თანადგომა და სასწავლო პროცესის ეროვნული წარმართვაში დახმარება სთხოვა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს სახალხო მეურნეობის მართვის ინსტიტუტს სოციალური მართვის ცენტრს, სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებს. ამავამად სოციალური მართვის ცენტრი შეისწავლის და განიზოგადებს ამ საკითხის ირგვლივ გამოთქმულ მოსაზრებებს.

გვჯერა, ამ უმნიშვნელოვანეს ეროვნულ საქმეს კარგი მომავალი ექნება!

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდენტი.

„...სად უნდა მივიდეთ მომავალში“ — მე 2-გვ.

ყირგიზეთიდან, ყაბარდო-ბალყარეთიდან... მუდმივ „სტუმრად“ — მე 3-გვ.

ერთი იდეოლოგიური შაბლონის ირგვლივ — მე 6-გვ.

დღეს ქართული მართლმადიდებელი ეკლესია აღნიშნავს წმინდა ნინოს დღეს

საქართველოში მცხოვრებ ყველა ნინოს ვულოცავთ

ნინოობას!

ამ წმინდა ქართულ რელიგიურ დღესასწაულს ეძღვნება

— მე-4-5 გვ.

„...საკმარისია ეროვნული ინტერესების ბოროტად გამოყენება“

დღეს, როდესაც ჩვენს საზოგადოებაში სული ეფარ მეტად იკიდებს ფეხს პოლიტიკური პლურალიზმი, როდესაც მთაწმიდა კონსტიტუციის მე-6 და მე-7 მუხლებს ბადაზეული საჭიროა, მე პირადად, არადემოკრატიულად მეჩვენება კატეგორიული მოთხოვნები ამა თუ იმ პოლიტიკური პარტიისა და ორგანიზაციის გაუქმების მეფილობაში. ამ შემთხვევაში მახსენდება სიტყვები: „დემოკრატიული სული რომ განვითარდეს, რათა ყოველ ჩვენგანში, უნდა ვიყოთ შეშფოთებულნი. შეუფერებლობა ზმირად რწმენის ღალატია...“ ალბათ საჭიროა იმის კიდევ ერთხელ ალნიშვნაც, რომ სწორედ ჩვენი თაობის თვალწინ მოხდა ადამიანურ ღირებულებათა გადაფასება-გაუფასურება, მისი დევალუაცია. საზოგადოებაში მოეკრბდა მაბინაი მოვლენები, რამაც დაღი დასაბა ამ თაობიანეულ წელს, თითოეულ ჩვენგანს; სწორედ ამიტომ, და არა მარტო ამიტომ, დაუფარ-ილებლობისა და პროტესტის აქტებში უნდა მიიმართოს ეს ბრძოლა, არამედ პოლიტიკური სისტემის, ისტორიული უკონმპრომისო მოტანილი რეალობის წინააღმდეგ. ამ ბრძოლის ფ უნდა ასაზრიდებეს არა სიძულვილი, არამედ სამართლიანობა და ადეთმოყვარეობა. ჩვენს სინამდვილეში კი, დამეთანხმებით ეს სულ სხვაგვარად ზღება — კრიტიკის ქარცეცხლში სხვებთან ერთად ვეხვევთ ისინი, ვისაც ალბათ ნაკლებად უნდა მოგვითხოვოს კომკავშირის მიერ ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის განმავლობაში დაშვებული შეცდომები, რომლებიც მხოლოდ დღეს, უკანასკნელ ერთად ვგებულობთ ჩვენს ისტორიას, წარსულს და რომელთა ამსოლუტური უმრავლესობისთვისაც, მერწმუნეთ, უდიდეს მოჩალარ და ფსიქოლოგიურ ტრავმას წარმოადგენს იმის აღქმა, რომ წლების განმავლობაში თურმე ისე არ უკითვია. როგორც სწამდა და სჭირდა მთელი ამ ხნის განმავლობაში. წინა თაობის ბევრ წარმომადგენელს, პირადად მე, ჩემს მეგობრებს, რომელთა დიდი ნაწილიც სწორედ კომკავშირში — შორეულ მორმანსკსა და თათრეთში გართარეული საკმაოდ რთული და სანგრძლივი ყამრიული ზაფხულების დროს გავიცანი და რომლებსაც გვჯეროდა, რომ ამ სიძნელეების გადალახვით ჩვენს სამშობლოს — საქართველოს ვემსახურებოდით, დიახაც გაგიკვირდება ზოგიერთი არაკორექტული და რაც მთავარია არცთუ იშვიათად დაუმსახურებელი ბრალდების მოსმენა ჩვენს ე. წ. „დაჩვემდებარებულ პატიოსნებაზე“. დღეს ჩვენზე უკეთ იქნება არაგის მოგსენება, რომ ჭ. გიგაძირნდან და სხვა „გიგანტური საამბრო პოლოგონებიდან“ ჩამოტანილი ფრაზები თუ ეიმეკლის საქართველოს ერთი რომელიმე ეკლესიის ალდგენისას დადებული აგურადაც არ ფასობს. მაგრამ ესეც ხომ გვეკუთვნია. კომკავშირელთა დღევანდელ თაობას ბევრი ეკლესია და მონასტრებიც ხომ აღგვიდგენია... იქნებ მეტიც გვეკუთვნოს, ან სხვანაირად გვეკუთვნოს, რომ გვეცოდნოდა ნამდვილი, ისტორიული სამართალი, საზოგადოებასთან ერთად ჩვენც ხომ ეხლა ეიცვლებით და ვყალიბდით, ყველასთან ერთად გვინდა საქართველოს დამოუკიდებლობაც და მისი მეფნიერი მომავალიც. არ შემიძლია არ დავეთანხმო საქართველოს ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთ ხელმძღვანელის ასეთ გამონათქვამს: „... შეიძლება უნდობლობას უცხადებდე კაცს, მაგრამ არავითარი კეთილშობილური ეროვნული ინტერესი ამ ადამიანს ალარ ეფარებოდეს“. ეს ბრძოლა ეროვნული ინტერესებიდან, ეროვნული ორგანიზაციის ჩამოყალიბებისა ეს ტალანი, სამწუხაროდ, ბურ ბრიალდ, ჩვენს გარშემ განვინ ოდა და უზარმაზარი მორალური ფსიქოლოგიური დარტყმა მია ენა ისეთივ ეროსიულ მდგომარეობაში მყოფ ორგანიზაციას. საგრძნობლად შემცირდა მისი რაოდენობრივი შემადგენლობა, ნაპილოზის გრძნობამ შეიპყრო მისი ინტელექტუალური ნაწილი.

ალ ვიტაადებთ პრეტენზიას ჩვენი მოსაზრების უტეუარობაში, მაგრამ მიგვაჩნია, რომ დღეისთვის კომკავშირმა, როგორც ასეთმა, საერთოდ უნდა შეწყვიტოს არსებობა. მის ბაზაზე უნდა შეიქმნას ახალგაზრდობის ნებაყოფლობითი დემოკრატიული კავშირი (მაგ. „საქართველოს ახალგაზრდობის დემოკრატიული კავშირი“), რომელსაც არ ექნება არავითარი იდეოლოგია და რომელში გაერთიანების საშუალებაც მიეცემათ სხვა ნებისმიერი პარტიის წევრ ახალგაზრდებს; რომელშიც, დემოკრატიული ცენტრალიზმის პრინციპის უარყოფის საშუალებით, უმეტესობას საშუალება მიეცემა დაიცვას თავისი პოზიცია, დაიშვება აზრთა პლურალიზმი, ფრაქციოლობაც კი; რომლის შიგნითაც აკრძალული იქნება სხვა პარტიის პირველადი ორგანიზაციები; წარმოების ხელმძღვანელმა წარმოებას მოუთარს, შეკვეთა წაელოს, ფინანსურ ინფორმაციიდან ამ ინფორმაციებისა და ანალიზების ეს ტალანი, სამწუხაროდ, ბურ ბრიალდ, ჩვენს გარეშე განვინ ოდა და უზარმაზარი მორალური ფსიქოლოგიური დარტყმა მია ენა ისეთივ ეროსიულ მდგომარეობაში მყოფ ორგანიზაციას. საგრძნობლად შემცირდა მისი რაოდენობრივი შემადგენლობა, ნაპილოზის გრძნობამ შეიპყრო მისი ინტელექტუალური ნაწილი.

ამ ვიტაადებთ პრეტენზიას ჩვენი მოსაზრების უტეუარობაში, მაგრამ მიგვაჩნია, რომ დღეისთვის კომკავშირმა, როგორც ასეთმა, საერთოდ უნდა შეწყვიტოს არსებობა. მის ბაზაზე უნდა შეიქმნას ახალგაზრდობის ნებაყოფლობითი დემოკრატიული კავშირი (მაგ. „საქართველოს ახალგაზრდობის დემოკრატიული კავშირი“), რომელსაც არ ექნება არავითარი იდეოლოგია და რომელში გაერთიანების საშუალებაც მიეცემათ სხვა ნებისმიერი პარტიის წევრ ახალგაზრდებს; რომელშიც, დემოკრატიული ცენტრალიზმის პრინციპის უარყოფის საშუალებით, უმეტესობას საშუალება მიეცემა დაიცვას თავისი პოზიცია, დაიშვება აზრთა პლურალიზმი, ფრაქციოლობაც კი; რომლის შიგნითაც აკრძალული იქნება სხვა პარტიის პირველადი ორგანიზაციები; ფინანსურ ინფორმაციებიდან ანალიზებამდე ეს ტალანი, ეროვნული ინტერესებიდან, ეროვნული ინტერესების ბოროტად გამოყენ

ᲑᲐᲒᲠᲘᲓᲘᲐᲜ 10-11 კილომეტრის დაშორებითაა (ბიგეზითის გეერდით) სოფელი ალახაძი. ამ სოფლიდან არაერთხელ ყოფილა ნაგანაში სიგნალები იმის შესახებ, რომ აქ სისტემატურად ირღვევა როგორც მიწათსარგებლობის კანონები, ისე საკასპირო რეჟიმი, თანაც, ისსაა ამბობენენ, ასეთი დარღვევები ლამაზი თვალებისათვის არ უნდა კეთდებოდესო.

სწორედ ამიტომ, 1989 წლის აგვისტოში, გაგრის სახალხო კონტროლის კომიტეტისა და რუსთაველის საზოგადოების ადგილობრივი ორგანიზაციის წარმომადგენლების თანამონაწილეობით მოიწყო შემოწმება ალნაშენში საკითხებ-ის შესასწავლად (აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ „ადგილობრივ“ ადგილობრივი ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა რატომღაც უარი გაიცინაღეს შემოწმებაში მონაწილეობის მიღებაზე).

ამ შემოწმებამ ცხადსყო, რომ ორჯონიკიძის სახელობის კოლეგიურობაში წლების განმავლობაში უხეშად ირღვევა მიწათსარგებლობის კანონები. 1978 წლის შემდეგ აქ ირაობდეს ჩატარებული კოლეგიურიკოა საკარმიდამო ნაკვეთების აზომვა და მათი ინვენტარიზაცია. არადა, ირსებული კანონმდებლობის მიხედვით, ამგვარი ღონისძიება სამ წელიწადში ერთხელ უნდა ჩატარდეს, რომ დაზუსტდეს, თუ რამდენი საკარმიდამო ნაკვეთი შეუძლია გამოჰყოს კოლეგიურობამ.

პირდაპირ უნდა თქვას, რომ ამგვარი ქაოსი ხელს აძლევს ადგილობრივ ხელმძღვანელებს, ვინაიდან, თუ საფუძველისა შემოწმება არა, ისე ეშმაკიც ვერიფერს გიგიგებს მათ საქმიანობას. ალბათ ამიტომაა, რომ კოლეგიურობა ყოველწლიურად საკარმიდამო ნაკვეთებს უყოფს სტიგლასსა ბინეს, მათ შორის კი საკმაოდ დიდ ნაწილს საერთო არაფერი აქვს კოლეგიურობასთან. აი, მაგალითებიც: 1986 წელს კოლეგიურობის გამგეობაში შეეყარა 34 განცხადება ნაკვეთების გამოყოფის თუ მემკვიდრეობით გადაფორმების შესახებ. კოლეგიურობის საერთო კრებამ მიიღო დადგენილება, რომ საკარმიდამო ნაკვეთები ფართობით 2,92 ჰექტარი გამოყოფოს 24 პიროვნებას, რომლებიც... არ მეშობიან კოლეგიურობაში! ხოლო 10 კოლეგიურნეს, ნება დაერთო მემკვიდრეობით გადაფორმებინა 3,17 ჰექტარი. დარღვევებს ხელს უწყობს ე. წ. „მითითებები ზემოდან“. გაგრის აგროსამრეწველო გაერთიანების წერილის სფეროსენელზე (№ 116, 05. 02, 86), რომელსაც ხელს აწერს ა. სახუა, მოქალაქე ტ. ტემურიანმა იყიდა სახლი 0,35 ჰექტარი საკარმიდამო ნაკვეთით, ხოლო დ. ბაკალთოლის გამოყოფილი 0,10 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი, ცხადია, აბსოლუტ არავითარი წესის დაცვით. ესეც არაფერი, აღლურმი მტო�rეა 2 ბ. ფუდუჩიანისთვისაც „მოახერხეს“ 0,1 ჰექტარის გამოყოფა!

საერთოდ, ეროვნულობის გათვალისწინებით სტატისტიკა ამ პიროვნებისა, ვისაც 1986 წელს, კარნინთ თუ უკანონოდ, გადადგურმიდათ და გამოუყოთ მიწის ნაკვეთები ასეთია: ექვსს, ქართველი (1,16 ჰა), 2 — ფუსნი (0,35 ჰა), 26 — სომეხი (4,91 ჰა).

1987 წელს კოლეგიურობის გამგეობაში შეეყარა 9 განცხადება საკარმიდამო ნაკვეთების გამოყოფისა და მემკვიდრეობით გადაფორმების შესახებ. კოლეგიურნეთა საერთო კრებამ გამოიტანა დადებითი დადგენილება. მათ შორის გამოიყო 0,7 ჰექტარი ფართობი ექვსი პირისათვის, რომლებიც არ მუშაობენ კოლეგიურნეობაში. მაგალითად, მოქალაქე ტ. ბუბაბარია დაუმტკიცეს 0,13 ჰექტარი მიწა. მოქალაქე ბარიბაევს ნაკვეთებში, მიეხედვიდან იმისა, რომ არც ერთი არ მუშაობს კოლეგიურნეობაში, ასეთი მაგალითები ბევრია.

საკარიფვეთის მინისტრთა საბჭოს 1987 წლის 14 დეკემბრის დადგენილებით, ოროჟონიკიძის სახელობის კოლეგიურნეობას ნება დაერთო გამოეყო 1,53 ჰექტარი მიწა ათი ოჯახის საკარმიდამო ნაკვეთებად უზრუნველსაყოფად. აღნიშნული ათი ოჯახიდან რვამ მიიღო ნაკვეთი, მათ შორის სამი ოჯახის არც ერთი წევრი არ მუშაობს კოლეგიურნეობაში. მოელეს პროკურორა დასრულდა 1988 წელს. ამავე წელს განხილულ და დაკმაყოფილეს ოთხი განცხადება (ბრძ. № 128. 02. 88 წ.) საკარმიდამო ნაკვეთების გამოყოფისა და გადაფორმების შესახებ. ცოტა ხნის შემდეგ განხილულ და დაკმაყოფილეს 46 ანალოგიური განცხადება (ბრძ. № 3, 29. 07. 88 წ.), რის საფუძველზეც განაწილდა 9,34 ჰექტარი მიწა. ამავეგზა, 1988 წელს, სულ 60 პირზე გამოყოფილ 10,87 ჰექტარი მიწა. შემოწმების დროს (1989 წლის აგვისტო) საკარმიდამო ნაკვეთების 60 მფლობელიდან, 34 არ მუშაობდა კოლეგიურნეობაში. ამას გარდა, „ეკონლუვეთის“ გარდაცვლილის შემდეგ. 3 საპენსიო ასაკის პირს გაეცა 0,50 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი. მოლიანად კი 60 ოჯახიდან, ვინც 1988 წელს მიიღო საკარმიდამო მიწის ნაკვეთი, კოლეგიურნეობაში მუშაობს მხოლოდ 23 ოჯახის ითითა-ით

თ წევრი.

სტატისტიკა ეროვნულობის გათვალისწინებით 1988 წელს კანონით თუ უკანონოდ, გამოყოფილი ნა გადაფორმებული მიწის ნაკვეთოის 60 მფლობელისა ასეთია: 6 აფხაზი, 26 — ქართველი, 38 — სომეხი.

1989 წელს (აგვისტამდე) მიწის ნაკვეთების გამოყოფისა და გადაფორმებისათვის განხილილეს 10 განცხადება 1,9 ჰექტარი ფართობის გასანაწილებოდ (კოლეგიურნეთა საერთო კრების № 3 და № 4 ოქმი). ოსის შემდეგომ 2 აფხაზს გამოეყო 0,35 ჰექტარი, 1 რუსი — 0,15 ჰექტარი, 2 ქართველი — 0, 55 ჰექტარი, 4 სომეხს — 0,85 ჰექტარი.

შემოწმებისას დადგინდა, რომ მოქალაქე ა. კასიანს, რომელსაც სული ერთი წელიწადი იმუშავა კოლეგიურნეობაში მოწათმოწყობამ. გამოეყო 0,15 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი და... მაშინვე მიატანა სამუშაოზე. ეგ ასეთი სავალალო პრაქტიკაა „დაფიგალი“, როცა 0,25 ჰექტარამდე უზრდიან საკარმიდამო ნაკვეთებს მათ, ვინც არ მუშაობენ კოლეგიურნეობაში. მაგალითად, ო. დანელიანს, რომელსაც ჰქონდა 0,15 ჰექტარი, 1988 წელს დაუმატეს კიდევ 0,10 ჰექტარი, 1987 წლის 12 აგვისტოს № 171 წერილის თანახმად, რომელსაც ხელს კვლავ ა. სახუა აწერს, მოქალაქე კ. კაკულია გამოეყო 0,12 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი. ალსანშაავი, რომ კ. კაკულიას კოლეგიურნეობასთან არაფერი აკავშირებს.

ანალოგიური ფაქტების მოკვანა კიდევ შეიძლება, მაგრამ, ვფიქრობთ, სურათი ისედაც ნათელია, ასე რომ, თუ ვინმეს სურვილი აქვს მიეჯინოს სიცოცხლეს დასაბღლეს, ე. ი. საკარმიდამო ნაკვეთი „ოშოვის“, ამისათვის საკმარია ერთ წელიწადს მაინც წაიმუშაოს ალახაძის კოლეგიურნეობაში და „ლიმონი თვალებს“ თუ „თავდადებული“ შრომის სახელურად, მიზანსაც მიაღწევს! ეკუსგრეზეა საკუთრტკი ზონაში დასაზლების მსურველები არცთუ ცოტანი იჯნენან, ამიტომ, შეეცდები, მათ, შეძლებისდაგვარად მეასწავლო და გავუფლელო „ფორმალური მხარეების“ მოგვარება. დაიმახსოვრეთ, ამისათვის აუცილებელია ამ ხელმძღვანელებთან კონტაქტის დამყარება, ვისაც ქვემოთ მოვიხსენიებთ.

მაშ ასე, 1986 წლიდან 1987 წლის აპრილამდე კოლეგიურნეობის თავმჯდომარე იყო ს. ფსტანი, 1987 წლის აპრილიდან 1989 წლის იანვრის ჩათვლით — გ. გრანაინი (ამკამად ქალაქ გაგრის საქალაქო საბჭოს მდივნის მოვალეობის შემსრულებელი), 1989 წლის თებერვლიდან დღემდე კ კოლეგიურნეობის თავკაცობს მ. კაპნი.

მაგრამ, ეს არ იქნება საკმარისი. თუ თქვენ დაბეჯითებთ ესურთა ერ ! ხალხსაბლო თუ საკარმიდამო ნაკვეთი იშოვთო, აუცილებლად დგებერ ალახაძის სასოფლო

ᲞᲘᲠᲘᲚᲘ ᲛᲔᲝᲠᲔ

ᲧᲘᲠᲒᲘᲖᲔᲗᲘᲓᲐᲜ, ᲧᲐᲑᲐᲠᲓᲝ-ᲑᲐᲚᲧᲐᲠᲔᲗᲘᲓᲐᲜ... ᲛᲣᲓᲛᲘᲕ „ᲡᲢᲣᲛᲠᲐᲓ“

ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲒᲐᲛᲒᲔᲑᲚᲝᲑᲐ

ᲒᲐᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝ ᲙᲝᲜᲢᲠᲝᲚᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲜᲚᲔᲑᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲝᲑᲘᲗ ᲛᲝᲬᲛᲝᲓᲘ ᲐᲚᲜᲐᲨᲔᲜᲨᲘ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲙᲝᲜᲢᲠᲝᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ, ᲠᲝᲛ „ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ“ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲜᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲗᲘᲗ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘ ᲐᲠ ᲛᲘᲙᲘᲗᲮᲐᲕᲡ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲖᲔ.

ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ, ᲔᲡ ᲐᲠ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲡᲐᲛᲐᲠᲘᲡᲘ. ᲗᲣ ᲗᲥᲕᲔᲜ ᲓᲐᲒᲘᲯᲘᲗᲮᲝᲗ ᲔᲡᲣᲠᲗᲝᲗ ᲔᲠ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡᲐᲛᲔᲠᲘ ᲗᲣ ᲡᲐᲠᲒᲘᲚᲘᲡᲐᲛᲔᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲛᲘᲙᲘᲗᲮᲐᲕᲗ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲒᲘᲯᲘᲗᲮᲝᲗ ᲠᲝᲛ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲓᲐᲒᲘᲯᲘᲗᲮᲔᲑᲘᲗ ᲐᲚᲐᲮᲐᲫᲘᲡ ᲡᲐᲡᲝᲤᲚᲝ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲔᲠᲘᲢᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲖᲔ.

ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲐᲓ, ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲘ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲢᲘᲡ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲪᲔᲛᲘ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲔᲑᲣᲚᲘ 2,92 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 24 ᲞᲘᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ... ᲐᲠ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ! ᲮᲝᲚᲝ 10 ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲡ, ᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲠᲩᲐ ᲛᲘᲛᲘᲯᲔᲠᲘᲝᲑᲘᲗ ᲒᲐᲓᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲝᲑᲘᲗ ᲒᲐᲓᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲗᲮᲝᲚᲝ. ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲠᲔᲑᲐᲛ ᲛᲘᲘᲦᲝ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲚᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲙᲐᲠᲛᲘᲓᲐᲛᲘᲡᲝ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲔᲑᲘ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 10 ᲒᲐᲜᲪᲮᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ (ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲗᲐ ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲠᲔᲑᲘᲡ № 3 ᲓᲐ № 4 ᲝᲥᲛᲘ). ᲝᲡᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲝᲛ 2 ᲐᲤᲮᲐᲖᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 0,35 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 1 ᲠᲣᲡᲘ — 0,15 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 2 ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ — 0, 55 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 4 ᲡᲝᲛᲮᲘᲗ — 0,85 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ.

ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲝᲑᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐᲓᲒᲘᲜᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲐᲚᲐᲮᲐᲫᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘ ᲔᲠᲗᲘ ᲬᲚᲘᲡᲬᲐᲛᲔᲠᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲓᲐ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ. ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲐᲓᲐ 0,15 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ... ᲐᲠᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲮᲡᲝᲕᲠᲔᲗ ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲐᲠ ᲛᲣᲨᲝᲑᲓᲐ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ. ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲝᲛᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ 0,10 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 1987 ᲬᲚᲘᲡ 12 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡ № 171 ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲮᲛᲐᲓ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘ ᲙᲚᲐᲕ Ა. ᲡᲐᲮᲣᲐ ᲐᲬᲔᲠᲡ, ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ Კ. ᲙᲐᲙᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲛᲝᲔᲧᲝᲤᲘᲡ 0,12 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ. ᲐᲦᲡᲘᲨᲜᲐᲕᲘᲐ, ᲠᲝᲛ Კ. ᲙᲐᲙᲣᲚᲘᲐᲡ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲡ.

ᲐᲜᲐᲚᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲤᲐᲥᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲧᲕᲐᲜᲐ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲨᲔᲫᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ, ᲕᲤᲘᲥᲠᲝᲗ, ᲡᲣᲠᲐᲗᲘ ᲘᲡᲘᲓᲔᲕ ᲗᲐᲛᲐᲕᲠᲓᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲣᲠᲕᲘᲚᲘ ᲐᲥᲕᲡ ᲛᲘᲖᲘᲜᲗᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲐᲠ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲔᲡ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲖᲔ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲛᲘᲡᲝ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲔᲑᲣᲚᲘ 2,92 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 24 ᲞᲘᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ... ᲐᲠ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ! ᲮᲝᲚᲝ 10 ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲡ, ᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲠᲩᲐ ᲛᲘᲛᲘᲯᲔᲠᲘᲝᲑᲘᲗ ᲒᲐᲓᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲝᲑᲘᲗ ᲒᲐᲓᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲗᲮᲝᲚᲝ. ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲠᲔᲑᲐᲛ ᲛᲘᲘᲦᲝ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲚᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲙᲐᲠᲛᲘᲓᲐᲛᲘᲡᲝ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲔᲑᲘ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 10 ᲒᲐᲜᲪᲮᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ (ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲗᲐ ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲠᲔᲑᲘᲡ № 3 ᲓᲐ № 4 ᲝᲥᲛᲘ). ᲝᲡᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲝᲛ 2 ᲐᲤᲮᲐᲖᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 0,35 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 1 ᲠᲣᲡᲘ — 0,15 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 2 ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ — 0, 55 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 4 ᲡᲝᲛᲮᲘᲗ — 0,85 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ.

ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲝᲑᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐᲓᲒᲘᲜᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲐᲚᲐᲮᲐᲫᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘ ᲔᲠᲗᲘ ᲬᲚᲘᲡᲬᲐᲛᲔᲠᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲓᲐ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ. ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲐᲓᲐ 0,15 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ... ᲐᲠᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲮᲡᲝᲕᲠᲔᲗ ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲐᲠ ᲛᲣᲨᲝᲑᲓᲐ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ. ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲝᲛᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ 0,10 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 1987 ᲬᲚᲘᲡ 12 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡ № 171 ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲮᲛᲐᲓ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘ ᲙᲚᲐᲕ Ა. ᲡᲐᲮᲣᲐ ᲐᲬᲔᲠᲡ, ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ Კ. ᲙᲐᲙᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲛᲝᲔᲧᲝᲤᲘᲡ 0,12 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ. ᲐᲦᲡᲘᲨᲜᲐᲕᲘᲐ, ᲠᲝᲛ Კ. ᲙᲐᲙᲣᲚᲘᲐᲡ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲡ.

ᲐᲜᲐᲚᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲤᲐᲥᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲧᲕᲐᲜᲐ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲨᲔᲫᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ, ᲕᲤᲘᲥᲠᲝᲗ, ᲡᲣᲠᲐᲗᲘ ᲘᲡᲘᲓᲔᲕ ᲗᲐᲛᲐᲕᲠᲓᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲣᲠᲕᲘᲚᲘ ᲐᲥᲕᲡ ᲛᲘᲖᲘᲜᲗᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲐᲠ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲔᲡ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲖᲔ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲛᲘᲡᲝ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲔᲑᲣᲚᲘ 2,92 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 24 ᲞᲘᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ... ᲐᲠ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ! ᲮᲝᲚᲝ 10 ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲡ, ᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲠᲩᲐ ᲛᲘᲛᲘᲯᲔᲠᲘᲝᲑᲘᲗ ᲒᲐᲓᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲝᲑᲘᲗ ᲒᲐᲓᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲗᲮᲝᲚᲝ. ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲠᲔᲑᲐᲛ ᲛᲘᲘᲦᲝ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲚᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲙᲐᲠᲛᲘᲓᲐᲛᲘᲡᲝ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲔᲑᲘ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 10 ᲒᲐᲜᲪᲮᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ (ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲗᲐ ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲠᲔᲑᲘᲡ № 3 ᲓᲐ № 4 ᲝᲥᲛᲘ). ᲝᲡᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲝᲛ 2 ᲐᲤᲮᲐᲖᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ 0,35 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 1 ᲠᲣᲡᲘ — 0,15 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 2 ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ — 0, 55 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 4 ᲡᲝᲛᲮᲘᲗ — 0,85 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ.

ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲝᲑᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐᲓᲒᲘᲜᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲐᲚᲐᲮᲐᲫᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘ ᲔᲠᲗᲘ ᲬᲚᲘᲡᲬᲐᲛᲔᲠᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲓᲐ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ. ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲐᲓᲐ 0,15 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ... ᲐᲠᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲮᲡᲝᲕᲠᲔᲗ ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲐᲠ ᲛᲣᲨᲝᲑᲓᲐ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲨᲘ. ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲝᲛᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ 0,10 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ, 1987 ᲬᲚᲘᲡ 12 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡ № 171 ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲮᲛᲐᲓ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘ ᲙᲚᲐᲕ Ა. ᲡᲐᲮᲣᲐ ᲐᲬᲔᲠᲡ, ᲛᲝᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ Კ. ᲙᲐᲙᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲛᲝᲔᲧᲝᲤᲘᲡ 0,12 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲜᲐᲙᲕᲔᲗᲘ. ᲐᲦᲡᲘᲨᲜᲐᲕᲘᲐ, ᲠᲝᲛ Კ. ᲙᲐᲙᲣᲚᲘᲐᲡ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲡ.

ᲐᲜᲐᲚᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲤᲐᲥᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲧᲕᲐᲜᲐ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲨᲔᲫᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ, ᲕᲤᲘᲥᲠᲝᲗ, ᲡᲣᲠᲐᲗᲘ ᲘᲡᲘᲓᲔᲕ ᲗᲐᲛᲐᲕᲠᲓᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲣᲠᲕᲘᲚᲘ ᲐᲥᲕᲡ ᲛᲘᲖᲘᲜᲗᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲐᲠ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲔᲡ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲛᲘ

„და როცა მოგვცემა ნელი ხმა ზეციდან (ბოლი დვთისაფოგელის ჩვენთვის ლომ უხმია) — ჯვარი გამოსცეროთ პაზის ნასნლეთიდან და ცხელი ბრალოსა თმეკითი შეუხვიეთ“.

გრიგოლ რობაქიძე

ბოლო ხანებში ძალიან ხშირად თვალს მოგტაცებთ ქართველი ქალიშვილებისა და ბიჭების ზეხსნილი საკინძეებიდან გამშვბრალი ვერცხლის პატარა ჯვრები ხაოიანი ზედაპირით, დახრილი მკლავებით, დაგრეხილი ვერცხლის ძაფით. სხვაგან არსად მსოფლიოს არცერთ კუთხეში ქრისტიანები ამგვარ ჯვრის არ ატარებენ. ეს ქართული ჯვარია, ნინოს ჯვარი...

ოცტოიელს უცნოდ ხვდება თვალში ამ ჯვრის ფორმაც, მისი სხეულის ხის იმიტაციით დამუშავებაც, მის მკლავებს შემოვეული ვერცხლის ძაფიც. ქართველმა კაცმა კი კარგად იცის ყოველივე ამის მნიშვნელობა, იცის, რომ თითოეული დეტალი იმ ვაზის ჯვრის სიმბოლურ განსაზიერებას ემსახურება თქმესაც სუფევნის წინ საქართველოში მოსულმა ძმანონარმა ქალმა ქართველთა განშანალებელმა ნინომ გადმოცემით საკუთარი თმებით რომ შეკრა. ამგვარი ჯვრის ტარებით ქართველი მარტოოდენ იმ ჯვარცმულის თაყვანისცემას კი არ გამოხატავს, მანამდე არნახული ღვაწლითა და მოწამეობრივი სიკვდილით კაცობრიობას სულიერი ხსნა რომ მოუტანა, ამგვარი ჯვრის ტარებით ქართველი ნინოს ხსოვნისაც ინახავს სათუოდ, ხსოვნის პირიველებისა, ვინაც იგი ჯვარცმულის რწმენას აზიარა.

„წმიდაო ნინო, უშუალე ბახილისა თეალთა“ — შესთხოვს განშანალებელს ბელნაწერის დახრულებლის შემდეგ, ჩანს, ზრაფით დაჭანეულად თვალებდაღლილი ერთ-ერთი ძველი ბალდმწერი.

„ნინო, შეგხმოა შენისა ხელეულისა ნუ დამიტოვებ ძალისა შინა ჭარწყმედდა... ნათა-ხაუფდელნა ქრისტესნა მიმაწოდ ეჭა, ჩანს, ბრალგო და განშანალებელო ჩვენო! ბოლი ნინო, მოსდევ ლმობიერადლიცავთა ჩვენთა და მოწყალე ყავ ღმერთი, ითხოვე ხსნა ყოველთა ქართველთა და განსაცდელნი გარე-ეულ-ჰაცოდენ“ — მიმართავს წმინდას XIII საუკუნის პოეტი არსენ ბულეიანისმისაც.

„წმინდაო ნინო! ვით მიწის ხნულები შენ წინ დალარულან აქ ჩვენი გულები. ჭეერდზე გადიარ და ბედს გადაურჩენთ ფაცერ ტერფებს დაგიკოცნთ მაგარი ტუჩებით. დაო და ფეფალ! ღვთისმშობლის დიმბილო შენზე ვარი დანდობილი. და შენი შენდობით არ გადავშენდებთ“ — ეს უკვე ჩვენი საუკუნის ბჭაა, ტროფი გრიგოლ რობაქიძის ლექსიდან.

ვინ იყო ეს პიროვნება, რომელსაც უფალთან შუამდგომლობას ამა მხურვალედ შესთხოვს ქართული. სული, ვისადმი ლოცვითა აღევნით ან ილოცნა ქართული ბაგე, ვის სამახსოვროდაც თმებით შეჭეკული „ჯუარი ნასხლეკისანა“ ახალოგი, ვინ იქის უკვე მერამდენედ, გამოპყავს ქართველის ხელსა?!

●

ძველ ქართულ მწერლობაში ნინო განშანალებლის ბიოგრაფიის აღწერას ეძღვნება სპეციალური თხზულება „ცხოვრებაჲ წმიდისა ნინოჲსი“, რომელშაც ჩვენამდე არაერთი რედაქციით მოალწია. ეს რედაქციები სხვადასხვა ეპოქაში არიან შექმნილნი და განშანალებლისადმი სიყვარულთა მაძღნელ ქართველთა გაფეხელებელ ინტერესს ადასტურებენ. ნინოს პორტრეტის აღდგენისათვის თითოეულ ამ ტექსტს ღირებულება აქვს, მაგრამ მათ შორის მაინც ფასდაფასებულია ის პროტორედაქცია, რომელიც IV საუკუნის შუა ხანებში, ნინოს გარდაცვალებიდან უახლოეს პერიოდში მისმა მოწაფემ ქართლის პირველი ქრისტიანი მეფის მირიანის მის ოჯახის მეუღლეს დედოფალს სალიმე უჭირმეტს შეადგინა.

აღნიშნული თხზულება მოგონებათა კრებულს წარმოადგენს. ნინოს ცხოვრებისა და ქართველთა გაქრისტიანების სხვადასხვა მოვლენს ფგონებენ ოფთი ნინო და მისი უახლოესი თანამოკეაშეები: მცხეთელი ებრაელი აბიათარი, და მისი ასული სიდონია, ბიზანტიიდან მოსული ფედელი იაკობი, მირიან მეფე. სალომესეულ კრებულს დამოუკიდებელი სახით არ მოუღწევია ჩვენამდე. დღეისათვის ის „ნინოს ცხოვრების“ სხვა რედაქციასთან ერთად წარმოდგენილია ქართული გაქრისტიანებისადმი მიძღვნილი ძველქართული თხზულებანი „ჴოვრებაჲ ქართლისაჲ“... ქვეშთა სწორედ ამ ძველს დავეყრდნობი უმთავრესად. ამასთან უნდა შეეხინშოო აქვე: წარმოლის ბიზანს ქართველთა გაქრისტიანებების ისტორიასთან დაკავშირებული თითოეული ამ წარმოდგენილი ფაქტის დაწერილებითი ჩამოთვალა არ წარმოადგენს, ჩემი მიზანია ამ უძველეს ძეგლში ისეთი ცნობების დაძებნა, ქართველთა განშანალებლის პიროვნების შეცრობაში რომ დგავეხმარება. მაგრამ უპირველესად ორიოიოე სტატეა იმ ისტორიული კონტექსტის შესახებ, რომლებიც ნინოს ქართველთა გაქრისტიანების (მოქცევის) ფაქტი უნდა იქნეს წაკითხული.

III საუკუნის დიდი მონაკვეთის განმავლობაში ქართლის საშეფო ირანის გავლენის ქვეშ იყო მოქცეული. საუკუნის ბოლოს კი ვითარება შეიცვალა: ერთ-ერთ ბრძოლაში რომთან სასტაკი დამარცხების გამო ირანი იძულებული შეიქნა 298 წლის ნიზიბინის საზავო ხელშეკრულებით ქართველზე რომის უპირატესობა ეცნო. რომაელთა პროტექტორატი ქართლისათვის არ აღმონნდა დამთრგუნველი, იგი ნომინალური ბასიათს ატარებდა და ზელს არ უშლიდა ქვეყნის განვითარებას. IV საუკუნის დასაწყისში ქართლში ეროვნული პოლიტიკის გატარებისათვისაც კი საკმაოდ კარგი პირობები შეიქმნა. ეროვნული იყო თავისი არსით ქართლის იმდროინდელი მეფის მირიანის მმართველობა, რომელიც ქართული სახელმწიფოს დამაარსებლის პროკართული ღონისძიებებით ცრობილი მეფის ფარნავაზის პოლიტიკის გამგრძელებლად სახადა თავს. „ქართლის ცხოვრებაში“ ცრობით, მირიანმა „ეთიოფლე იპარნა ქართველნი ნიკოთა და ყოველთა ღიდებითა“, „შეიყუარნა“ ისინი. სწორედ ასეთი მოღვაწეობისათვის **„შეიყუარეს იგი ყოველთა ქართველთა უმეტეს ყოველთა მეფეთასა“**.

მაგრამ შედარებით ხელსაყრელ პოლიტიკურ ვითარებას დროებითი ხასიათი ჰქონდა. ნიზიბინის ზავი თავის დროზე ირთოცწლიანი ვადით იქნა დადებული, ე. ი. მისი მოქმედება 338 წელს წყდებოდა. ქართლის მესვეურთათვის არ შეიძლება დადგენილი ყოფილიყო ის ფაქტი, რომ ამიერკავკასიაში თავის პრეტენზიებზე ირანი ხელს არ აიღებდა და დაკარგული პოზიციების აღსადგენად ბრძოლას განაგრძენდა. ამიტომ საფეიქრებელია, რომ IV საუკუნის 20-იან წლებში მაინც მირიანის კარის სეროიზელი ზრუნვითა და გამსეს სავანი იყო პრობლემა, თუ ნიზიბინის საზავო ხელშეკრულების ვადის გასვლის შემდეგ როგორ გამკლავებოდნენ ირანს — ამ აგრესიულად განწყობილ, ამასთან მტკიცე ძალეკ, და ამდენად, ქართველი ეროვნული მეობისათვის საშიშ მეზობელს. და აი, ამ დროს, ე. ი. მაშინ, როცა ქართველი ერისათვის კრიტიკული ყამიდეგა, როცა ქართლის სამეფოს მესვეურები „გამოსავალს ეძიებ-დნენ ახლო მომავალში მოსალოდნელი პოლიტიკური ჩიხიდან ბედნიერი შემთხვევითობის წყალობით (გაგებული ნებით?) იერუსალიმში ტბორვების ყველასათვის უცნობი ღვთისმოსავი ყმაწვილი ქალის სულში იხადება აწვალი და საოცრად თამამი სურვილი — ქრისტეს რწმენის ბზიარის მოსთვის ფდუმალებით მოცული ქვეყანა, ქვეყანა, რომლის სატატო ქალაქ მცხეთაში ყოველი ქრისტიანისათვის უძვირფასესი რელეკვია — უფლის კვართი დაეგებული.

ყმაწვილი ქალი ნინოა. ბალეგას მმართველ მცხეთაში ეხედავთ. ესაა 323 წელი. აღნიშნული თარიღი ჩვენს ხელთ არსებულ ისტორიულ წყაროებში პირდაპირ მითითებული არაა, მაგრამ მისი გამოთვლა იოლად შეიძლება სხვა მონაცემებთან. კერძოდ, ზუსტად ვიცით, რომ ნინო 338 წელს გარდაიცვალა, ეს კი მისი ქართლში მოსვლიდან მე-15 წელწადი იყო.

თავდაპირველად ნინო ფარულად იტყოდა ქრისტეს რჯულს ქების, **„და იქმოდ კურნებათა თვინიერ წამლისა“**. მხოლოდ მოგვიანებით (მე-4 წელს) იწყებს იგი აშკარა მოღვაწეობას. ქართლში მოსვლიდან მეექვსე წელს ნინო აღწევს ფდოფალ ნანას, კიბის სახელმწიფო რელიგიად აღიარება, ამგვარად, ქართლის მმართველი ნინას ოფიციალურად მკეიდრდება. ქრისტიანობა ამ მხარის გაფეოლსწინებამ, ოღონდ, სუბიექტური ფაქტორის, ე. ი. ქართველ გაქრისტიანებებში ნინოს ღვაწლის სათანადო შეფასებაში არ უნდა შეგვეშალოს! ჩელა, სანმე ისაა, რომ ქრისტიანობის მიღება, როგორც აუცილებლობა, IV საუკუნის დასაწყისში ქართლის ისტორიული განვითარების პროცესში ტენდენციის სახით ჩანს მხოლოდ მოცემოლი. ნინოს ძალისმეტვა რომ არა, ვინ იცის, როდის განხორციელდებოდა ეს ტენდენცია, ან საერთოდ განხორციელდებოდა თუ არა.

საქართველოს ისტორია ეროვნულად

დეკ ერთი წლის შემდეგ, ე. ი. 330 წელს კი მირიან მეფეს, რის შედეგადაც გაქრისტიანდება მთელი სამეფო კარი და დედაქალაქის მოსახლეობა, ახალი რელიგია იმკვიდრებს სახელმწიფოებრივ სტატუსს. შემთხვევითი არაა, რომ როცა ნინოს აშკარა ქადაგების საშუალება ეძლევა (სსაა 327 წელი) რომის, კონკრეტულად კი მისი იმპისაელეკი ხაწილის, ბიზანტიის დადებითი დამოკიდებულება ქრისტიანობისადმი საბოლოოდ გამოკვეთილია: 325 წლიდან ჭვარცმული რწმენა აქ ოფიციალურად მკეიდრდება. ქრისტიანობა ეროვნული ფენომენი, ეროვნული ფენომენი ეროვნული ფენომენი, ეროვნული ფენომენი.

როგორც ცრობელია, ნინომ ამერკაკელისის სხვა მისიონერ ქალებთან ერთად მოაწია. სომხეთში იგი თავისი მეგობრების ტრაგიკული აღსასრულის მოწმე შეიქმნა. წარმართი მეფის სასჯელს ნინო შემთხვევით გადაურჩა. მოეხედვად იმ სულიერი ტრავმისა, რომელიც საფიქრებელია, მას უნდა მიეღო მაშინ, ნინოს ეეზი არ შეუცვლია და მარტო გამოეშერა ქართლისაკენ. უპრიანი ჩანს, ქართველთა განშანალებლის პორტრეტისათვის შტრიხების ძიება სწორედ ამ მეზობრობასთან დაკავშირებული ეპიზოდის განხილვით დავიწყოთ.

სავალი იყო ზანგრძლივი და ძნიმე. გზაზე მოუსწრო ზამთარმა, რომელიც დიდი განსაცდელით გადიარა. **„დავიზამთრე ჭირთა შინა დიდთა“** — კვლთსულობთ მის მოგონებაში, ნინო არ მალავს, რომ მარტოდ დარჩენილი, იგი ერთხანს ყოყმანობს და შიშმა შეიპყრო: **„უფალო, უფალო, მიმიე სული ჩემი ჩემგან“**. ნინოს აკრნელობისაგან: ასეთი შეუდრეკელი და ასეთი ახალგაზრდა! ისტორიული წყაროების მიხედვით ნინო 303 წელს შემდეგ ჩანს დაბადებული. 323 წელს კი, როგორც ითქვა, მას უკვე მცხეთაში ვხედავთ... დიახ, ქართველთა განშანალებელი ოცი წლისაც ორი ნინოა.

ნინოს შინაგანი მზადყოფნა, მისი მომზადებულობა სამისიონერო საქმიანობისათვის ისევ ადრეულ ასაკში არ გაგვაკვირვებს, თუ გავითვალისწინებთ თქვენ მიერ, რომელშიც იგი აღიზრდა. ერთმანეთთან შეხვედრამდე მისი შობიერები ორივენი. ალილაკე საღმრთო საქმეთა ეკთენთ იყვნენ დატვირთულნი. მამა სამისიონერო მოღვაწეობას ეწეოდა, ედა იერუსალიმის ერთ-ერთ ეკლესიაში „მსახურებით“ აღასრულებდა თავის მოწოდებას. მაგალ **„ეშვ მხოლოდ ღირსი და ყოველივ ეზგარი ნინო — ხეო ეთიოლოგან ნაუოფი ეთიოლი და სანონი. ღმრთისაო“**. ბავშვობიდანვე ეზიარა იგი ქრისტიანულ გულ-წლიდ ჩემდამი ღალვებენდ, რეცი ჩემი არს სამთანე იგი. გარე მოამადგიან ფლავიოლი და ხმობენ ჩემდა ომიარი მრავალფერად და შეენერიად იყო ხილვაი იგი მათ“.

მაგრამ ყველაფერი უკვე თქმული ხომ ნინოს სულიერ ბატს შეეხება. თითქოს მოგონებანი ავტორები საგანგებოდ შეთანხმებულან ერთმანეთს ეთქვეთ ნინოს ფიზიკურ ბატზე. აქა-იქ შერჩენილი ცალკეული სტატეა თუ ფრაზა საშეალებას ვვაძლევს მხოლოდ სილუეტი დაეინახოთ ისინი. ასე, მაგალითად, მირიანი გაკაზაოს სამცარეს ამ საკაცესას, რომელზედაც ესვენა გარდაცვლილი ნინო. ეს კი ვვაფიქრებინებს, რომ ქართველთა განშანალებელი ტანად პატარა ქალი იყო. ჩვენ ვიცით ავრეთვე, რომ ნინოს სამოსელი ეცვა „ძელეი და მცირე“. ირიბი მონაცემებით, შეგვიძლია მისი ეკსტაზის სიმშვიდე ვივარაუდოთ, ყოველ შემთხვევაში მისი ინტონაცია ამკარად მშვიდი, შინაგანად გაწონასწორებული ადამიანის ინტონაციაა. **„ხედვიდ ყოველი კაცი პირსა ნინოსსა ეთიოპელი ზეცისა ანგელოზსასა“** — აღნიშნულია ნინოს შესახებ მოგონებაში კრებულის სალიმე უფარმეცსეულ შესახალში. მაგრამ აქ ფაქტობრივად ისეე განშანალებლის სულიერი ბატის შესახებ არის თქმული. ავტორს სურს გვაგრძნობინოს, რომ გარდაცვალებას წინ შინაგანად განსაკუთრებული ნინო ბრწყინავს. „ეიისფერთვალეკნა ქალალ“ ბატადდა ქართველთა განშანალებელ. გრიგორ რობაქიძის პოეტური წარმოსახვა. სულიერი პორტრეტის წერით გატაცებულ სალომეს მიერ დაფიქსირებულ ამ კადრში იმდენად ძლიერია გამთეობა, რომ ნინოს ფიზიკური ბატის ხაზები არ ჩანს, სამწუხაროდ, არ ჩანს წმინდანის სხეულისი თვალების ფერიც.

ყოველი ადამიანის ბედის გაგაზრებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მისი ცხოვრების წერტილს — გარდაცვალებას. როდის და როგორ ისმება ეს წერტილი, აი, რისი გარკვევაა აუცილებელი პორტრეტის მართებული აღქმისათვის.

ნინო ქართლის სამეფოს მთიანი მხარეების დამოძღვრის დროს გარდაიცვალა, საკვდილმა მოუსწრო გზაში: **„დაბნეულდა და წარმოეკრთა მეცხეოდ. და ვითარცა მოიწია ეზოოთას, დახაბა, რომელსა პრკვიან ბოდინი, ვერღარა ეძლო ხლვად...“** აქვე დაკრძალეს. ესაა, როგორც თქვეა, 338 წელი. სამ ათეულზე ცოტა მეტი ხნის იყო ნინო ამ დროს. თავზარდაცემი ყოფილა თავისი მოულოდნელობით ეს სიკვდილი: **„და ფრიად შეკრწუნდ ხელითა ჩემთა და ყოველი ნათესავი ჩრდილოეთსა აღეგეხო მწუხარებითა, რამეთუ აღმოიდენ — სრულ იყო მზე სიმართლისაა და მო-ოდენ-ფენილ იყო ეშეშარიტ და დაფარა ღრუბელმან ნინო“** — ასე გადმოგვცემს ამ ფაქტით გამოწვეულ განცდას მირიანი.

●

საქართველოში დღე არ გავა სანთელი რომ არ ანთოოს ნინოს სახელზე. მოუხედავად ამისა, მისი პორტრეტი ჩვენს წარმოსახვაში როგორღაც სქემატურად მკრთალია, უფრო ზუსტად სტერეოტიპულად პარადელი: ყოველისშემძლე ჩვენი კეთილისმყოფელი დაგვცქერის თვალმოუწვდომელი სიმაღლიდან. ამის გამო გვიჭირს წმინდანის რეალურად მოაზრება, ისაა შინაგანი სამყაროს სხვა წმინდანთა შინაგანი სამყაროსაგან განსხვავება. მე ეცდილობდი ნინო მეჩვენებინა ახლოდან, ამასთან წარმომიდგენია იგი არა სტატიკურ პოზაში უკვე გამარჯვებული, არამედ მოძრავი, მიზნისაკენ მიმავალი. ქართველთა განშანალებლის სულიერი ბატის ფერთა და უფაქიზეს შტრიხთა აღქმა ასე ხომ უკეთოა შესაძლებელი; და თან აც უფრო თვალსაჩინოა, რომ არაეის

არ ჰგავს იგი, **რომელი გუექნა ეზარებელ ფელთა ჩუენთა და ეზლიბენელ სულთა და ხორცთა ჩუენთა“.**

ეკატერინე ალექსიშვილი

ჩვენ შემეჯავეთ რვა მარტს — ქალთა საერთაშორისო დღეს, მაგრამ ჟანრულში იყო ცდა დაფიქსიებულიყო და ყოველფლიურად აღენიშნავთ ქართველი ქალის ეროვნული დღე 14 იანვარი — ნინოობა. თუ რითი ასაბუთებდნენ ამ თარიღის არჩევას და როგორ ესახებოდათ მისი აღნიშვნა, ამის შესახებ გარკვეულ წარმოდგენას შეგვიქმნის ბაზ. „სახალხო ფურცელში“ 1917 წ. 14 იანვარს გაგზავეულებული მასალაში, რომლის ფრაგმენტებსაც ვთავაზობთ მკითხველს.

ეკალაზ მაცაბერიძე.

ფმ. ნინოს

(ჩემს დაბადებულ ნინო არჩევაძეს).

მოციქულთა თანასწორო, ჩვენი ერის მხსნელო, ნინო,
მეტი ღონე აღარ არი, უნდა ისევ მოგვეკლინო.
ახლა სულ სხვა მოდარა აქვს ჩვენს თხოვნაა და ჩვენს ხვეწნას:
ვაზის ჯვარსე შენი თმები ახლად უნდა გადაეწნას.
მაშინ თუ კერპს მოეკლინე ელვის მსგავსად, ჭარიშმალად,
დალეწე და დაამხეო და აქეე ნატამალად.
დღეს ვინც ნინოს გვირგვლეს უნებურად, ძალის-ძალად
მახაც უნდა მოეკლინო ცის მეხად და ცეცხლის რკალად.
და შენს ხახელს რომ ატარებს დღეს ჩვენს ერში ზოგი ნინო,
უნდა ახლად მოგვიქცეო, უნდა ახლად აღგვიდგინო,
რომ შენს ხახელს ატარებდნენ კვლავ უხალოდ, უმწიკლოდ
და შენსავეთ ლოცულობდნენ შენის ერის დახახნელად.

შიო ფლვიანელი.

ნინოობა — ქართველი ქალის დღე

თეოდო ლონგი

ქალი და პოლიტიკა

14 იანვარს ქალის სახელს ვდღესასწაულობთ. ნინო სიმბოლოა დღესასწაულის.

იგი რომაბტიულ ბერძნობას კი არ გვიღვიძებს მხოლოდ, არამედ მოქალაქეობრივსაც. ნინომ სარწმუნოებრივი სიფაქიზე და რეფორმა შემოიტანა ჩვენს ცხოვრებაში. მაგრამ ვისაც მოეხსენება ქრისტიანული მორალის ძალა სოციალურ ცხოვრებაში, მისთვის ცხადია, რომ ნინო იყო მესვეური საზოგადოდ ქალთა თავისუფფალი ცხოვრებისა. ეროი მკალეკარი ამტკიცებს, რომ ქრისტიანობამ, ალბა, ქალებს ამცა ზოგი ერთი წერილმანი, სეკუალურად მათ რომ შეეხება, მაგრამ ეს წერილმანია და მთლად შეფლის ამ მოთხოვნილებებში — რისთვისაც კაცობრიობის მოწინავე და საუკეთესო ნაწილი ებრძვის თავგადმოდით. ქალის მდგომარეობა გაუმჯობესდება ყოველ მნრით ოფლნად, რამდენადაც ქვეყნიერება კულტურულნდება, რამდენადაც შენ პოზიციებს დაკავერ ერთ სოციალურ და ხალოლტიკურ სამართლიანობის დამკვარებისათვის ბრძოლაში. აქ ქალი მხარმი უნდა ამოუდგეს კაცს, როგორც ტოლი, ამხანაგი, რადგან ქალთა უფლება, უფლელია, ადამიანის უფლების დეკლარაციაში უკლებლივ შედის, ბოლო მიმართულება, რომელიც თითქოს სცდილობს ქალი გაანთავისუფლის ქალთანაგან — არც სახელეველია, უტოპიურიაა, ვერც თანაგრძნობას მოიპოვებს. მაშასადამე, არც გათვეკ, არც გათვეკეფა — არამედ ერთად ხალოელი, ერთად ბრძოლა საერთო ხედნერებისათვის...

ქართველ ქალს მხარეთა გაეკეთებენ და ხალოლი ერეკნულ შემოქმედებაში ეს ფუნქციაც ეკისრებოდა. ჩვენს ეროვნულ ქართველ ქალს დიდი, ოდენ ფუძენა, ნინოობა ქართველებისთვის ხალოლიდ და ალერსიანი ფუძენა. ტაეულად კი არაა ეროვნე ჩვენი ეროვნული დღესასწაული — პირველი მაისი (თამარობა) სიმბოლო ეროვნულად ხალოლიანი. მაგრამ დაეკუნენი ჩვენი ეროვნული ეროვნული ეროვნული. ქალი ეროვნული ეროვნული ეროვნული. ეროვნული ეროვნული ეროვნული ეროვნული. ეროვნული ეროვნული ეროვნული ეროვნული. ეროვნული

ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲞᲔᲠᲘᲝᲓᲣᲚᲘ ᲞᲠᲔᲡᲐ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ ᲡᲐᲛᲐᲮᲣᲠᲨᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲬᲚᲔᲑᲘ: ᲫᲕᲚᲘ ᲐᲠᲐᲜᲣᲚᲘ ᲒᲐᲠᲘᲗᲐᲜ, ᲒᲐᲣᲑᲐᲠᲗᲝᲜᲘᲡ, ᲓᲐᲣᲓᲒᲔᲚᲝᲜᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲫᲚᲘᲐᲠᲘ ᲞᲘᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲛᲬᲘᲜᲔ ᲓᲐᲛᲬᲧᲓᲐ ᲡᲘᲡᲮᲚᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘᲡ; ᲓᲠᲝ ᲐᲮᲚᲐᲡᲘᲗᲘ ᲡᲘᲛᲬᲘᲜᲔ ᲞᲘᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲬᲧᲓᲐ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲞᲘᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲘ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝᲓᲐ ᲘᲡᲔᲗᲘ ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲘ ᲬᲚᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲔᲑᲘᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲛᲝᲬᲛᲣᲚᲘ (ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲘᲡ ᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲜ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ). ᲓᲘᲐᲠᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲓᲛᲔᲡᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲘᲨᲜᲘᲡ, ᲗᲘᲗᲘᲡ ᲛᲔᲠᲜᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲛᲝᲬᲛᲣᲚᲘ ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲜ ᲓᲐᲛᲬᲧᲓᲐ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲓᲛᲔᲡᲘᲡ ᲡᲘᲛᲬᲘᲜᲔ ᲜᲘᲨᲜᲘᲡ ᲛᲘᲪᲔᲛᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ

საჭირო, ნაყოფიერი შემოქმედი

ქართული საესტრადო ხელოვნების განვითარების განსაკუთრებით სინნტეტურსა პერიოდს წარმოადგენს 60-70-იანი წლების მიჯნა. გარეგნულად მოკლეშეული რიიმე მნიშვნელოვან წარმატებებს, ეს სწორედ ის დროა, როდესაც გასაგები გახდა, რომ ხელოვნებაში საკუთარი გზის გაგრძელებისათვის არა ცმარა მხოლოდ ახალგაზრდული ენთუზიაზმი ან თანდაყოლილი თვისებები მუსიკალური ნიჭიერებისა თუ ანსამბლური სიმღერის უნარი. საჭირო იყო პროფესიონალიზმი, თანამედროვე საესტრადო ხელოვნების მოთვალთვალვა ან მოვლენათა ღრმა შესწავლა, საკუთარი გზისეკენ საჭირო ორიენტირების დადგენა, საკრავიერი ხელოვნების დაოსტატება — იმ დროს ე. წ. ვოკალურ-ინსტრუმენტული ანსამბლების გავრცელება გარკვეულ წილად არა მხოლოდ მოდით, არამედ პროფესიული გასაჭირითაც იყო განპირობებული. გვიფხსენით, რომ იმ დროს ჩნირი იყო შემოხვევები, როდესაც არა მხოლოდ ახალგაზრდა თვითნასწავლი კომპოზიტორები, არამედ ზოგჯერ თვით ენობილი კომპოზიტორები, სმოლრის ოსტატნიც კი სოლისტების ან კოლექტივისათვის ნაწერამოების შექმნისას ჯერდებოდნენ სიმღერის მხოლოდ მელოდიის პირობითი პარმნიული თანხლების მინაწერით, დანარჩენი, კი — ნაწერამოების საბოლოო მხატვრული დახვეწა, ელოდებოდა ცალკე პროფესიონალის ხელს ე. წ. არანჟირებას, თუ დამუშავების ოსტატს. ასეთ ოსტატებად სხვადასხვა დროს მოგვევლინენ ვივი გაჩეჩილაძე, ედუარდ ისრაელოვი, ალექსანდრე რაქეიაშვილი... სხვადასხვაა ამ მუსიკოსთა ღვაწლი და ამაგი, სხვადასხვა ჟანრებში და ფორმებში უზდებოდათ მათ მუშაობა — ზოგს უფრო დიდი ორკესტრის ფერადოვნება იტაცებდა, ზოგს კონფიტიკა, მაგრამ სწორედ ამ მუსიკოსებმა მოიტანეს ქართულ ესტრადაზე პროფესიული გაორკესტრებისა და თანამედროვე ჰარმონიული შეგრძნების ტრადიცია.

ამ მუსიკოსებს გვერდით შეიძლება იყოს დასახელებული **გენო ფიოლია.** იგი მოვიდა საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიაში 20 წლის წინ, 1969 წლის შემოდგომაზე. მოვიდა, როგორც იმ დროის თითქმის ყველა მუსიკოსი, თვითმოქმედებიდან. სწორედ იმ საჭირო პროფესიული თვისებებით გამოირჩეოდა ახალგაზრდა მუსიკოსი, რომელსაც ზურგს უკან ჰქონდა ე. წ. ნიჭიერია ითწოლედი — ზ. ფალიაშვილის სახელობის ცენტრალური სამუსიკო სკოლა — ვიოლინის კლასით და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სიმფონიური ორკესტრისა და თვითმყმედი სასტრადო ჯგუფებში მუშაობის გამოცდილება; მიეიდა ჯერ ანსამბლ „დილაში", რომელშეც იმუშაავ 1978 წლამდე; მრავალმხრივი სასცენო მოღვაწეობის გარდა, „ლაეიშვილად საკრავებზე და ბას-გიტარაზე შემსრულებელი, ამავე დროს აქტიურად მონაწილეობს ყველა ახალ საკონცერტო პროგრამების დამუშავებაში, ამ ანსამბლის ფირფიტების ჩაწერაში. მოგვიანებით გენო ფიოლია იწყებს თანამშრომლობას ანსამბლ „ორერასთან". აქ განსაკუთრებით აღსანიშნავია 1979 და 1980 წლის „ორერას" მიერ მომზადებული გასმაურებული საკონცერტო პროგრამები მეტოხის პლატოზე, რომლისთვისაც სწორედ გ. ფიოლია მოუხდა საკონცერტო ნომრების უმეტესობის დამუშავება და მომზადება.

პარალელურად ახალგაზრდა მუსიკოსი აგრძელებს პროფესიულ დაოსტატებას თბილისის კონსერვატორიაში (პროფ. დ. თორაძის კომპოზიციის კლასი). მისი სტუდენტური დროის ნაშუამავარი ვოკალური ციკლი „ძველი თბილისის ფოლკლორიდან" ეთქმა გუროვის ტექსტზე აღინიშნა ახალგაზრდა კომპოზიტორთა ნაწერამოებების საკავშირო კონკურსზე II პრემიით და ლაურეატის წოდებით.

გენო ფიოლია მრავალმხრივი მუსიკოსია. საკუთრივ სასტრადო კოლექტივებთან მუშაობის გარდა, მან მოიაზდა საკმაოდ სპეციფიკური პროგრამა — რუსული რომანსები მომღიერლებთან — ეალერი ლომსაძესთან და ზურაბ ცისკარიძესთან. როდესაც ფილარმონიის ერთ-ერთ ფოლკლორულ კოლექტივს ვოკალურ ანსამბლ „ოლქეულ" დასჭირდა პროგრამის დასვეფა, სწორედ გ. ფიოლია შეხვდა ამ კოლექტივს და გაუწია კიდევაც კვალიფიციური პროფესიული დახმარება; 1986 წელს მან მოუმზადა მუსიკალური თანხლება ჩვენი სალაპარაკო ჟანრის მსახიობს მზია კვირკაველს, რომელმაც მოიაზდა საგანგებო იუმორისტული პროგრამა საკავშირო კონკურსისათვის და მოიპოვა ამ კონკურსის ლაურეატის წოდება.

თბილისის მუსიკის მოყვარულებს ალბათ ახსოვთ წარმატებით ჩატარებული საესტრადო კონცერტები „ბევრი გია" — 1988 წელს და „4 გია" — 1989 წელს. ეს პროგრამები მუსიკალურად მთლიანად გენო ფიოლიას მიერ იყო მომზადებული და სწორედ მისი ხელმძღვანელობით უწევდა თანხლებას პატარა საკრავები ანსამბლი ამ ორივე პროგრამაში მონაწილე სოლისტებს და ვოკალურ ანსამბლებს. მისი სახელი არც თუ ისე ჩქარადაა აფიშებზე. მაგრამ სხვადასხვა, მათ შორის, მისივე ხელმძღვანელობით ერთ პატარა ანსამბლთან ერთად ამ 20 წლის განმავლობაში მუსიკოს-პროფესიონალს (არანჟირება, ფორტეპიანო, ბას-გიტარა და ვიოლინო) ჩატარებული აქვს 3000-ზე მეტი კონცერტი სხვა სხვადასხვა ქალაქებსა და მსოფლიოს 43 ქვეყანაში.

ზოგჯერ ისი სახელი ეტრადიოს ეარსკვლავთა ჩრდილში ექცევა, მაგრამ გენო ფიოლია წარმატებით განაგრძობს თავის საკარო და ნაყოფიერ შემოქმედებით მოღვაწეობას. იგი ბუდამ ირის პროფესიულ მზადყოფნაში ეროვნული ხელოვნების საკეთილდღეოდ.

ეკატერინე ბაბაკიშვილი,
მუსიკისმცოდნე, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე.

„ახალგაზრდა კომუნისტის" რედაქტორს

თავს მოვალედ ვრაცხ გაცნობოთ, რომ ამა წლის 9 თებერვს „ახალგაზრდა კომუნისტში" გამოქვეყნებული წერილში — „სოფლონა ელის ქართველებს" — მოტანილმა რამდენიმე უზუსტო ცნობამ სტუდენტ მორაგბეთა შორის დიდი და უსიამო მოთქმა-მოთქმა გამოიწვია.

სამე ისაა, რომ საქართველოში სტუმრად მყოფმა პარიზელმა ჰაბუკმა მიშელ ჯიკვაიაძემ მოლაპარაკები „პარიზის მეორე უნივერსიტეტის" მორაგბე სტუდენტთაგან შედგენილი გუნდის საქართველოში ჩამოსვლაის გამო აწარმოა არა თბილისის უნივერსიტეტის გუნდის მწვრთნელთან, არამედ საქართველოს რაგბის კავშირის მდივანთან.

უფუოდ სავალალო გაუგებრობის შედეგია, გაზეთში არასწორად რომაა დასახელებული საქართველოში ჩამოსასვლელი ფრანგული გუნდის სავარაუდო მეტოქეებიც და სპასუხო ვიზიტით საფრანგეთს წარსაგზავნი ქართული გუნდიც.

ერთიერთშეთანხმების საფუძველზე ფრანგები წლეულს, აპრილის მეორე დეკადაში, ჩვენში სამ შეხვედრას გამართავენ. ისინი ზედიზედ ეთამაშებიან თბილისის სტუდენტთა ნაკრებს, საქართველოს ახალგაზრდულ ნაკრებსა და საქართველოს ეროვნულ ნაკრებს, და არამც და არამც — თბილისის უნივერსიტეტისა და ქუთაისის გუნდებს.

წერილში ნახსენები „ერთეული ეროვნული დრ. ბესლინი, საფრანგეთი" ეროვნული ნაკრების, „ეროვნული ნაკრების" ფორმა და არამც და არამც — თბილისის „უნივერსიტეტის ნაკრის ფორმა" ... ბასა და საქმის რეალურ ეროვნებას შორის არსებული განსხვავებამ უნივერსიტეტის გუნდს წვერია ერთ ნაწილს ადვილრეალია, თითქოს „ეროვნი მათთვის მოულოდნელად მოვლენილი შანსის ხარჯზე სხვებს ახეირებდეს.

არადა, როგორც ზემოთ გაცნობეთ, საქმე თავიდანვე სულ სხვაგვარად იყო.

სწორედ ამიტომ უმორნილესად გთხოვთ, ჩაგბის კავშირსა და უნივერსიტეტელებს შორის ჩამოვარდნილი გაუგებრობისა და დაეტეხეთ ალსაკვეთად გამოაქვეყნოთ ეს მცირედი განმარტება.

ულრიხი პატივცემით
ალეთი კილასონია,
საქართველოს რაგბის კავშირის მდივანი.

1990 წლის 23 ივნისი.

(დასასრული)

ნინო ჯავახიშვილი და სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატი, პროფესორი ვალერიან ადეიშვილი.

აკადემიის პრეზიდიუმმა იმსჯელა ალბანშლილი საკითხის შესახებ და დაადგინა, რომ ეთხოვოს საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოს დაიჩქაროს ოლქის სტატუსის შემსწავლელი კომისიის დასკვნების განხილვა და სათანადო გადაწყვეტილების მიღება; მიიღოს გადამწყვეტი ზომები როკის გვრანაბით იარაღის შემოტანის აღსაკვეთად. საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტრომ უახლოეს ვადაში

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიაში

ში უზრუნველყოს მოსახლეობიდან იარაღის ამოღება; დაუყოვნებელივ გადასინჯოს ოლქში საკადრო პოლიტიკა.

პრეზიდიუმმა დაადგინა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილებას განიხილოს სამხრეთ ოსეთის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში საკადრო პოლიტიკის მდგომარეობა, სამეცნიერო-კვლევი სამუშაოთა აქტუალობა, ინსტიტუტის სტრუქტურა და აქედან გამომდინარე მოაწყოს მეცნიერ თანამშრომელთა ატესტაცია.

ენისა და ლიტერატურის განყოფილებამ დაევალა შეისწავლოს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის ნ. ჯუსოითოს საქმიანობის საკითხი და განიხილოს იგი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოქმედი წევრობის 33-ე მუხლის შესაბამისად.

საინფორმაციო

მქარგავთა გამოფენაზე

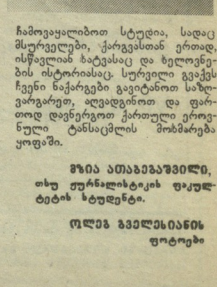

ამას წინათ მხატვრთა სახლში მოეწყო ქართველ მქარგავ ქალთა საშობაო საქველმოქმედო გამოფენა-გაყიდვა. გამოფენილი იყო 16 მქარგავის ნამუშევარი, შექმნილი ეროვნულ და რელიგიურ თემებზე. გამსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო ნამუშევრებმა: ლალი ბატკაძის „საქართველოს ოქა ბიკოფსიიდან დარუბანდამდე", დოდო ნემსაძე-ბარამიძის „თამარის ჯვარი", ელენე გოგოლაშვილის „დავით აღმაშენებელი", „მოციქულები", მარინე გოგინაშვილის დიდმის ეკლესიის შესაწირი „ღვთისმშობელი", მედეა ვეჩნაძის „ქუდი და დედები ქართული ენისაა".

— ერთი წელია, რაც შეიქმნა ქარგვის შემსწავლელი წრის უფასო ჯგუფი, — თქვა წრის ხელმძღვანელმა, მხატვარმა დოდო ნემსაძე-ბარამიძემ, — ჩვენი მიზანია აღდგეს ეროვნული ქარგვის ტრადიციები. ჩვენ ჯგუფში ასეთი წესი გვაქვს: პირველ შესრულებულ ნაკარგს ვწერავთ ეკლესიის, ხოლო გაყიდული ნაკარგების თანხას ‘გადავრიცხავთ შეჩენა კოსტავას სახელობის ფონდში.

მომავალში ჩაფიქრებული გვაქვს ჩამოვაყალიბოთ სტუდია, სადაც მსურველები, ქარგვასთან ერთად, ისწავლიან ხატვასაც და ხელოვნების ისტორიასაც. სურვილი გვაქვს ჩვენი ნაკარგები გავიტანოთ საზღვარგარეთ, აღვადგინოთ და დაარეთად დავნერგოთ ქართული ეროვნული ტანსაცმლის მოდამარება ყოფაში.

მზია ათაბაგაშვილი,
თბილისის ფარმაცევტიკის ინსტიტუტის ეკონომიკური ფაკულტეტის სტუდენტი.

ოლეგ გველესიანის ფოტოები

მისგან დათესილი სიკეთე...

იგი 53 წლისა გარდაიცვალა, სრულიად მოულოდნელად... ჩვენ, მის მოწაფეებსა და კოლეგებს, რომლებმაც პროფესორ შოთა გიორგიაძისგან ასაკს გადავაბიჯეთ, ახლა გვიკვირს, თუმცა რა ახალგაზრდა წასულა ამ ქვეყნიდან კაცი, რომელიც ჩვენზე უფროსად გვახსოვს, რა ბევრი მოუსწრია შას თავის ძნელად სავალ გზაზე... მას 75 წელი შეუსრულებდა...

ბატონ შოთა გიორგიაძესთან ჩემი ნაცნობობა მისი უნივერსიტეტი ცოცხალი, მეტყველი, მაგრამ ამავე დროს მკაცრი ლექციებიდან დაიწყო, როცა კათედრის გამგე, პროფესორი ენის ფონეტიკის პრაქტიკუმს ვკითხულობდა, მთელი აუდიტორია ჯასუსული ეუსმენდნით მის ხმამაღალ, მკაფიო მეტყველებას. მეცხრამეტიანებსას ბატონი შოთა ყოველთვის ფეხზე იდგა, მერხებს შორის მიმოდიოდა და თითქოს ყოველ ჩვენგანს ჩვენს წელ სითბოსა და ყურადღებას გვინაწილებდა.

შოთა გიორგიაძეი პირველი პედაგოგი იყო, რომელიც საუკეთო თვასლენორიებსა და ენიველ ლექტორაპარატებს წყალობით სტუდენტებს ფონეტიკის საყვარულ ეზიერგდა.

ბატონი შოთა ინსტიტუტში მარტო არასოდეს მინახავს, გარშემო მუდამ მეგობრები ეხვევნენ და ყოველთვის მათი ყურადღების ცენტრში იყო მოქცეული. საუბარი მეტად ხალისიანი იცოდა.

უამრავი მეგობარი ჰყავდა. როგორც ჩანს, ბატონ შოთას მეგობრის შერჩევის მეთოდიც თავისებური ჰქონდა. სამეგობროდ შერჩეულ ადამიანს „გამოსაცდელ ვადას" არასოდეს უნიშნავდა, ამიტომაც იყო, რომ მის „სამშობლო", როგორც თვითონ იტყოდა ხოლმე, „სანახევროდ კარგად" ან „ოდნავ ცუდად" ადამიანი საერთოდ არ ფრქვებოდა. ასეთები თვითონვე ერიდებოდნენ ბატონ შოთას „სამშობლოში" მოხვედრას.

მახსოვს, მეოთხე კურსს რომ ვამთავრებდი, მესხეთ-ჯავახეთში მოწყობილ დიალექტოლოგიურ ექსპედიციაში მონაწილეობის მიღება შემომთავაზა. თქმაც თვითონვე შემირჩია: „ვესხეთი დიალექტური ლექსიკიდან, ხანა და ოესეი".

ექსპედიციამ მესხეთში ჩინებულად იმოქმედა, საუსხოო მასალა შეკრიბეთ და არცთუ ცუდი მოსსენებით წარავდენთ სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციაზე.

ერთ დღეს ბატონმა შოთამ ენათმეცნიერების ინსტიტუტში მიმიყვანა; ჯერ თავის ახლო კოლეგებს — ანტონ კიზირიას, მაქსიმე ქალდასსა და გრიგოლ ინანიშვილს გააცნო ჩემი თავი, მერე კი ინსტიტუტის ხელმძღვანელს — აკადემიკოს ქეთევან ლომთათიძეს და დირექტორის მოადგილეს — პროფესორ ივანე გიგიბეიშვილს სთხოვა ჩემი მიღება ხელშეკრულების წესით, თან დასძინა: ეს კაცი დუშელი კაცია, მთიულურზე ხელი მიუწვდება, დიალექტოლოგიური ტიპატვნის ჩაწერის ჩვენები უკვე აქვს, ექსპედიციაში ნამუშევარიაო. ბატონი შოთა დირექციაში დიდხანს არ დარჩენილა, აწი თქვენ იცითო,— თქვა და კარი გიიხურა.

მოხდა ის, რაზეც ოცნებობთ კი ვერასოდეს ვოლცებებდი: ამიერიდან მართალი, ხელშეკრულებით, მაგრამ მაინც ენათმეცნიერების ინსტიტუტის თანამშრომლად ვითვლებოდი! ეს ჩემი პირველი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი ცხოვრებაში კელევ პროფესორ შოთა გიორგიაძეთან სახელს დაუკავშირდა.

დღეიდადაგ ხვალინდელ დღეზე ფიქრობდა, პერსპექტივებს სახავდა! ჩქარობდა... თავის სტუდენტებს ჩქარობდა... ეკსპერიმენტალურ ფონეტიკა, რომელიც შოთა გიორგიაძეთან სპეციალობად აირჩია, ჯელეკერნასგან ისეთ თვისებათა თანაარსებობას მოითხოვდა, რომლებსაც ერთ კაცში იშვიათად გვხვდება. საენათმეცნიერო საკთხებიან გარდა, იგი უნდა ეერკვეოდეს მეტყველების ფიზიოლოგიასა და ფსიქოლოგიაში, ბგერათა აკუსტიკურ თვისებებში, იცნობდეს აპარატურას, რომელიც ბგერების წარმოთქმა-აღქმის შესწავლისას გამოიყენება, უნდა ჰქონდეს მუსიკალური სმენა, შეეძლოს. ექსპერიმენტის მოაზრება და ჩატარება. ცნობილია, რომ ადამიანს შეიძლება ჰქონდეს ამა თუ იმ დარგში წარმატებებისათვის საჭირო მონაცემები, მაგრამ პოტენცია პოტენციადვე დარჩება, თუ რაიმე ბედნიერმა შემთხვევამ ხელი არ შეუწყოს მის გამოვლინას. შოთა გიორგიაძეთან ასეთ შემთხვევას თუ სხვათა დახმარებას არ მიეუყვანია ექსპერიმენტალურ ფონეტიკაში.

იგი თვითონ იყო ჩვენში ამ დარგის დამფუძნებელი. მისი გამარჯვებები დიდი სიძნელეების გადალახვის შედეგია. მარტო ის რად ღირს, რომ ოჰმისშემდგომი გაჭირვების წლებში დაუდალავი შრომით, ნაბიჯ-ნაბიჯ წყისელით, მოახერხა მან ლაბორატორიის ისე აღჭურვა, რომ ეს ყველაფერი ღღეს ძნელად დასაჯერებლად გვეჩვენება.

შოთა გიორგიაძეშვილმა საქართველოში პირველმა გამოიყენა სამეტყველო ბგერებისა და სმენრამოძმო მოძრაობების შესასწავლად ისეთი მეთოდები, როგორიცაა სპექტოგრაფია, კინოოსტეგანოგრაფია. საქართველოს მეცნიერებთა აკადემიის ირონოდ ნიკრაბეის სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ფონეტიკის ლაბორატორია, რომელსაც ოგი ჩამოყალიბების დღიდან ხელმძღვანეკლობდა, მოკლე ხანში იქცა ექსპერიმენტალურ ფონეტიკის ყველა კლასიკური მეთოდით მომუშავე ცენტრად.

შოთა გიორგიაძეშვილმა ერთერთმა პირველმა დაიწყო სამეტყველო ბგერების ფიზიკური მახასიათებლების ხელოვნური ცვლა (სპეციალურად ამისთვის შექმნილი ხელსაწყოები), შეისწავლა, თუ როგორ ასახავს სმენა ბგერებში შეტანილ ამა თუ იმ ცვლილებას. ეს საშუალებას აძლევდა მას გაეგონა სამეტყველო ბგერებში ენისათვის ღირებული მახასიათებლები „ისეთებისაგ ან, რომლებსაც ამ ენაზე მოლაპარაკე კაცის სმენა უგულებელყოფს. ამგვარი ექსპერიმენტები ახლა საყოველნაო ფონეტიკისათვის.

ბატონი შოთას ყოფილ სტუდენტს კარგად გვახსოვს ის გატაცება, მის ლექციებში რომ ბგრძნობდა, თანამშრომლებთან ან დამოკიდებულებაც თბილი და გულისხმიერი ქონდა, მაგრამ ხელმძღვანელთან ადამიანური სიახლოვე მოვალეობის შესრულებაში არავითარ შეღავათს არ გულისხმობდა. აქ ვამორაკლისი გამორიცხული იყო. პირიანი კაცი, უპირობას არავის აპატიებდა.

დიდი სამამულო ომის გახსენება არ უყვარდა, ხუთი წლის მანძილზე ნახევარი ევროპა ბრძოლით გაიარა და ცხადია, ბევრი რამ ექნებოდა მოსაყოლი, მაგრამ...

გარეგნობით, ხასიათითა და ქცევით ნამდვილი ქართველი კაცი იყო. უყვარდა სადა, უშმაყო ადამიანები, სანახევროდ არაფრის კეთება არ შეეძლო. თავადაც დაუზარელი იყო: ლაბორატორიის მოწყობა, აპარატების გამართვა ხან დურგლობის მოიფოფოდა და ხან მღებობის, ხან ხარატობის და ხან ელექტრიკოსობის. ყველაფრისათვის იცლიდა; არც „ზესა" და „ოყარ" სპუშმის არ ჩვეოდა, პატივმოყვარეობა არ აწუხებდა, თუმცა ღირსების დაცდადაფასებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა.

... იყო, ცხოვრობდა, იღწოდა, ხარობდა, იტანჯებოდა... უფრო ხშირად იმაზე წუხდა ლაბის ისე დავასტრული სიცოცხლე ამდენ რაჰეს შეპიდგებოდა, მნიშვნელოვანი ვერაფერი ჩვენ ნაბო. ნამდვილად კი შექმნა! მარტო ფუნდამენტურ წიგნებზე და ენამეცნიერების ინსტიტუტის ექსპერიმენტული ფონეტიკის ლაბორატორიის დაარსებაზე როდი მოგახსენებთ! ჩვენ ის დათესილი სიკეთე და უშურველობა გვაქვს მხედველობაში, მის აღზრდილებს ნიადაგ თან რომ დაგვყვება. სიკეთე და სიყვარულია ამქვეყნად ყველაზე დიდი ნაჭიც და საბოძვარიც და თუ ადამიანი ათეული წლების შემდეგაც ნათლად ცოცხლობს აღზრდილებისა და კოლეგების ხსოვნაში, ეს იმის უტყუარი დასტურია, რომ სიცოცხლე კვლავაც გრძელდება ჩვენთვის, მიწიერთათვის, შორი, იდუმალი ნათელიდან უსიტყვო შუბმიანებითა და თანადგომით...

გურამ ბედოშვილი

გაკვეთილი სპორტის სასახლისაკენ

გუშინ სპორტის სასახლეში დაიწყო ობლოსის „ტრადიციული ნეიტრალურსა" ტურნირი ფავიერდ ბოლიბაში. ეს ტურნირი, რომელიც 1962 წლიდან სასტამბო-ტრაფ იმართება, ამჯერად რიგით ოცდამეცხრე. „ოთხერიც წაა დღეს სპორტულ ეკონომისტთა ანსამბლი „ბალანსი" „ბასკეტ-საქართველოს თავისუფალი ბიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტმა გივი ყვარელაშვილმა, ტურნირი კლავ ცნობილი ქართველი ფალავანთან, მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონის ვახტანგ ბალავაძის სახელობისა აიჭრება.

მონაწილეობის მისაღებად ჩამოვიდნენ ყველა ის ქვეყნები, რომელთაც წინასწარი განაცხადი ქონდათ გაკეთებული. ესე რომ, გუშინ მსოფლოს 12 ქვეყნის 160-მდე სპორტსმენმა აიღო ტურტრი.

ტრადიციულად დამოუკიდებელი გუნდის სახელით გამოდის საქართველოს ნაკრები. განსაკუთრებული ინტერესს იწვევს მისი ლიდერებმა, მმიმეწონიანი ოლიმპიური ჩემპიონის დავით გომელაურელის და ქვემმიმეწონიანი ვიცე-ჩემპიონის ლერი ბაბელაშვილის გამოსვლა. მათ შარშანწინ ბრწყინვალედ მოიგეს ეს შეჯიბრება, შარშან კი საკვირო ნაკრების მწვრთნელთა საბჭოს გადაწყვეტილებით თბილისში არ უმიდავიათ.

არის რამდენიმე მნიშვნელოვანი სიახლე. მაგალითად, წინა წლებისაგან განსხვავებით ამიერიდან მკაცრად იქნება დაცული სპორტული პრინციპი. კერძოდ, დაშვებულია შესაძლებლობა ერთი ქვეყნიდან სპარიზო ადგილებზე თუნდაც სამი მოჭიდავე გავიდეს. გულშემატკივრებს ემახსოვრებათ, ადრე ეს დებულებით იკრძალებოდა და ცალკეული ქვეყნიდან ცალკეულ წონით კატეგორიაში მხოლოდ ერთი პრიზიორის ყოლა შეიძლებოდა.

გამარჯვებულთათვის პირველად არის დაწესებული ფულადი პრემიები. ყოველ ჩემპიონს გადაეცემა 1000 მანეთი, II ადგილზე გასულს — 500 მანეთი, III ადგილზე გასულს — 300 მანეთი.

საბჭოთა კავშირის ნაკრების დაკომპლექტებისას, თბილისის ტურნირის შედეგებს მწვრთნელები ტრადიციულად დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ ხოლმე. არცთუ უდგილოა გავიხსენოთ: გარდა მსოფლიო თასის გათამაშებისა, ევროპისა და მსოფლოს ჩემპიონატებისა, წლეულს აგრეთვე გაიმართება კეთილი ნების თამაშები და მსოფლიოს სუპერთასის პირველობა.

შეჯიბრების მთავარი მსაჯი მსოფლიოს, ევროპისა და საბჭოთა კავშირის მრავალჯზის ჩემპიონი ზარბეგ ბერიაშვილი.

ტურნირის სპონსორები არიან — თბილისის № 3 სატაქსომოტორო საწარმოო გაერთიანება და „თბილმშენი".

გაგახსენებთ, შარშან ჩვენი გუნდის ორი წევრი ვახტა ტურნირის გამარჯვებული — გოჩა მაკოევი (62 კგ) და ზაზა თურმანიძე (130 კგ). ვნახოთ როგორ გამოვლენ ჩვენი ფალავნები წლეულს.

მაშ გავწიოთ დღეს და ხვალ სპორტის სასახლისაკენ. ვუკმაგოთ ჩვენს მოკიდავეებს. იქ ჩვენ არაერთი საინტერესო ორთაბრძოლა გველის.

ბელა ბარამაძიძე

ეს ჩვენი ისტორია

რკონის სამონასტრო ანსამბლი თქმის ხევში

კასპის რაიონი, VII საუკუნე

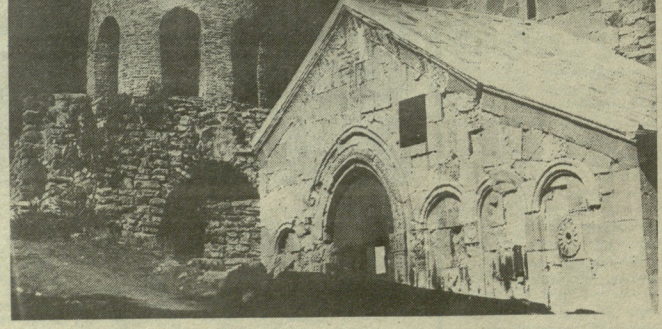

თამაზ ქიქავას ფოტო.

რედაქტორი
მერაბ ბალარაძეშვილი

საქართველოს კპ ცკ-ის საკონტროლო-სარედაქციო ჟურნალი ეროვნული დამოუკიდებლობის ფასეულობანი
ალბომი, ალბომი, თბილისი-00, ფონიანის ქ. № 14, ტელეფონები ოფსეტური ფასეულობათა
ქორაბეზი, სოფლაბაძეს ქ. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
უე 00129